

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 18 czerwca 2019 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie z wniosku (...) Spółki akcyjnej z siedzibą w W. z udziałem P. B. o zwrot depozytu sądowego, postanowił zwrócić dłużnikowi (...) Spółce akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 34.282,75 zł zaksięgowaną w dniu 31 października 2013 roku pod pozycją (...)/ (...), a złożoną do depozytu sądowego przez dłużnika na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 15 października 2013 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII Ns 67/13.

Sąd Rejonowy wskazał, że postanowieniem z dnia 15 października 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi zezwolił poprzednikowi prawnemu (...) Spółki akcyjnej z siedzibą w W. – (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na złożenie do depozytu sądowego kwoty 34 282,75 złotych tytułem kwoty należnej uczestnikowi P. B. z tytułu przymusowego umorzenia udziałów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. dokonanej uchwałą Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników z dnia 11 kwietnia 2013 roku.

W dniu 16 maja 2019 roku (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W. złożyła wniosek o zwrot depozytu sądowego.

Stosownie do treści art. 693¹¹ § 1 k.p.c. na żądanie dłużnika sąd zwróci mu depozyt, jeżeli wierzyciel nie zażądał wydania depozytu.

Depozyt złożony w sprawie o sygn. akt XVIII Ns 67/13 miał zostać wydany uczestnikowi P. B. stosownie do treści postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 15 października 2013 roku, jednakże wierzyciel nie złożył wniosku o wydanie przedmiotu świadczenia z depozytu sądowego. W konsekwencji, żądanie zwrotu przedmiotu złożonego do depozytu sądowego przez dłużnika jest prawnie dopuszczalne i uzasadnione. Tym samym w na podstawie art. 693¹¹ § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł uczestnik P. B., zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art 86 k.p.c. poprzez brak możliwości działania uczestnika w postępowaniu sądowym z uwagi na brak doręczenia mu zarówno wniosku o zwrotu pieniędzy z depozytu, jak i wszystkich pozostałych pism w niniejszej sprawie;
- art. 511 § 1 w zw. z art. 187 § 1 w zw. z art. 126 § 2 k.p.c. poprzez uznanie, iż doszło do prawidłowego oznaczenia miejsca zamieszkania uczestnika, pomimo iż adres uczestnika wskazany we wniosku inicjującym postępowanie był błędny, co doprowadziło do naruszenia art. 86 k.p.c.;
- art. 131 § 1 w zw. z art. 133 § 1 w zw. z art. 135 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez brak doręczenia uczestnikowi w sposób przewidziany tymi przepisami, zarówno wniosku o zwrot pieniędzy z depozytu jak i wszystkich pozostałych pism w niniejszej sprawie.

W konsekwencji powyższych zarzutów apelujący wniósł o stwierdzenie nieważności postępowania przed Sądem I instancji, uchylenie wydanego postanowienia, zniesienie postępowania w I instancji w całości oraz o przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także o przeprowadzeniu dowodu z dokumentów oraz świadków wskazanych w treści apelacji.

Wnioskodawca w odpowiedzi na apelację wniósł o jej odrzucenie jako spóźnionej, a w przypadku jej nieodrzucenia przez Sąd:

1. oddalenie apelacji uczestnika w całości z uwagi na jej bezzasadność;

2. zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy obowiązku zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Niezależnie od tego, wniósł o pominięcie dowodów z dokumentów, tj. odpis pisma z dnia 14 listopada 2018 roku, potwierdzenia nadania z dnia 15 listopada 2018 roku, wraz z wydrukiem statusu przesyłki ze strony internetowej Poczty Polskiej S.A., pisma z dnia 20 lipca 2020 roku, wniosku o odtworzenie akt wraz z dowodem nadania wniosku do Sądu Rejonowego oraz zeznań świadków, t.j. A. Z. oraz M. M.. Zdaniem wnioskodawcy dowody te są nieprzydatne do wykazania przedstawianych przez uczestnika faktów oraz nieistotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, co następuje:

W dniu 21 maja 2019 roku, do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wpłynął wniosek dłużnika (...) S.A. z siedzibą w W., w przedmiocie zwrotu depozytu sądowego w kwocie 34.282,75 zł złożonego na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 15 października 2013 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt XVIII Ns 67/13. Wnioskodawca wskazał przy tym, że zwrot powinien nastąpić przelewem na rachunek bankowy dłużnika oraz wniósł o zasądzenie kosztów postępowania od wierzyciela na rzecz dłużnika według norm przepisanych. Wnioskodawca argumentował niniejszy wniosek faktem zaniechania wystąpienia z żądaniem wydania przedmiotu świadczenia z depozytu przez wierzyciela – P. B..

[wniosek – k. 4-5]

Wystąpienie z powyższym wnioskiem skutkowało wydaniem przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi zaskarżonego postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku, na mocy którego Sąd postanowił zwrócić wnioskodawcy pełną kwotę złożoną do depozytu.

[postanowienie – k. 25]

Zgodnie z zarządzeniem wykonawczym, odpis postanowienia powinien zostać doręczony pełnomocnikowi wnioskodawcy oraz uczestnikowi z pouczeniem „o apelacji”. Zarządzenie wykonano w dniu 18 lipca 2019 roku.

[postanowienie – k.25v]

Postanowienie z dnia 18 czerwca 2019 roku zostało przesłane uczestnikowi na adres: ul. (...), (...)-(...) Ł., to jest na adres wskazany we wniosku . Uczestnik został równocześnie poinformowany o możliwości wniesienia apelacji, terminie i trybie jego wniesienia. Jednocześnie Sąd w treści pouczenia wskazał na możliwość wniesienia apelacji wprost w terminie 21 dni od daty doręczenia postanowienia.

[pismo doręczeniowe – k. 27]

Korespondencja sądowa przesłana do uczestnika została zwrócona do Sądu. Nie uznano przesyłki za doręczoną i nakazano jej reklamowanie, a nadto nakazano ponownie jej doręczenie. P. została nadana ponownie z pismem przewodnim z dnia 4 listopada 2019 roku

[koperta – k. 32, pismo – k. 33]

Przesyłka ponownie nie została podjęta w terminie przez uczestnika, a w konsekwencji zwrócono ją do Sądu. Zgodnie z zarządzeniem z dnia 12 grudnia 2019 roku, przesyłka została uznana za doręczoną z dniem 22 listopada 2019 roku.

[koperta – k. 34]

Stosownie do zarządzenia z dnia 23 grudnia 2019 roku stwierdzono, że postanowienie z dnia 18 czerwca 2019 roku jest prawomocne od 14 grudnia 2019 roku.

[zarządzenie k. 33v.]

Postanowieniem z dnia 12 lutego 2020 roku, Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi postanowił zwrócić dłużnikowi (...) S.A. z siedzibą w W. odsetki zgromadzone na rachunku sum depozytowych od zwróconego depozytu z pozycji 941-2- (...). Zarządzeniem wykonawczym pouczono wierzyciela o możliwości złożenia wniosku o uzasadnienie, prawie, sposobie i terminie złożenia apelacji.

[postanowienie – k. 40]

W aktach rozpoznawanej sprawy brak jest dowodu doręczenia postanowienia z dnia 12 lutego 2020 roku uczestnikowi P. B..

[pismo z dnia 13 lutego 2020 roku – k. 42]

W dniu 14 czerwca 2021 roku do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wpłynął wniosek uczestnika P. B. o doręczenie orzeczenia z dnia 18 czerwca 2019 roku. W uzasadnieniu wniosku uczestnik wskazał, że postanowienie Sądu z dnia 18 czerwca 2019 roku zostało nadane na wadliwy adres, gdyż jak wynika z danych adresowych prawidłowym adresem uczestnika jest ul. (...), (...)-(…) Ł.. Uczestnik podniósł również, że pismem z dnia 14 listopada 2018 roku wystąpił on z wnioskiem o wydanie kwoty depozytowej, a jego pismo wpłynęło do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w dniu 20 listopada 2018 roku. W styczniu 2020 roku otrzymał informację z Sądu, że w systemie nie został zarejestrowany jego wniosek. Spowodowało to złożenie przez uczestnika ponowienie wniosku o wydanie kwoty depozytowej do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w styczniu 2020 roku. Postępowanie toczyło się pod sygn. akt III Ns 17/20. W czerwcu 2020 roku uczestnik otrzymał informację, że środki te zostały zwrócone wnioskodawcy, tj. (...) S.A.. Zostało wszczęte również postępowanie o wznowienie postępowania Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie sygn. akt III Ns 395/19, które toczyło się przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia pod sygn. akt III Ns 792/20.

[wniosek – k. 46-47]

Skarga o wznowienia postępowania została odrzucona postanowieniem z dnia 13 listopada 2020 roku. W zasadniczych powodach rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, że należało uznać za bezskuteczne doręczenie postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku wydane w sprawie o sygn. akt III Ns 395/19. W konsekwencji nie rozpoczął biegu termin do złożenia środka zaskarżenia, zaś samo postanowienie jest nieprawomocne.

[postanowienie – k. 48]

Stosownie do zarządzenia z dnia 1 lipca 2021 roku przy piśmie przewodnim z dnia 3 lipca 2021 roku uczestnikowi P. B. został przesłany odpis postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku sygn. akt III Ns 395/19 w przedmiocie zwrotu depozytu sądowego. Uczestnik został pouczony o prawie, terminie i sposobie zaskarżenia postanowienia poprzez złożenie najpierw wniosku o uzasadnienie w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego postanowienia wraz z koniecznością uiszczenia opłaty w kwocie 100 złotych, a następnie w terminie kolejnych 14 dni od daty doręczenia postanowienia z uzasadnieniem, wniesienia apelacji za pośrednictwem Sądu Rejonowego.

[zarządzenie z dnia 1 lipca 2021 roku k. 45v., pismo przewodnie – k. 50]

Korespondencja sądowa została skutecznie doręczona J. B. w dniu 6 lipca 2021 roku.

[elektroniczne potwierdzenie odbioru – k. 51]

W dniu 13 lipca 2021 roku uczestnik działając samodzielnie nadał w placówce pocztowej do Sądu Rejonowego w Łodzi wniosek z dnia 9 lipca 2019 roku o uzasadnienie postanowienia Sądu z dnia 18 czerwca 2019 roku.

[wniosek – k. 52]

Zarządzeniem z dnia 19 lipca 2021 roku wydanym w sprawie o sygn. akt III Ns 395/19, Sąd Rejonowy stwierdził, że wniosek został złożony w terminie i nie zawiera braków formalnych oraz fiskalnych.

[zarządzenie – k. 55]

Zgodnie z treścią zarządzenia z dnia 21 lipca 2021 roku, uczestnik został poinformowany, iż uzasadnienie sporządzono z urzędu i doręczono wraz z odpisem orzeczenia 6 lipca 2019 roku. W druku doręczeniowym wskazana została data 6 lipca 2021 roku.

[zarządzenie – k. 55 – 55v., pismo – k.56]

Pismo zawierające powyższą informację został skutecznie doręczony uczestnikowi w dniu 6 sierpnia 2021 roku.

[elektroniczne potwierdzenie odbioru – k. 57]

W dniu 19 sierpnia 2021 roku w Urzędzie Poczтовым nadano apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 18 czerwca 2019 roku, sygn. akt III Ns 395/19.

[apelacja – k. 58-62]

Wnioskiem z dnia 4 listopada 2021 roku, pełnomocnik wnioskodawcy (...) S.A. wniósł pismo procesowe zawierające wniosek o poprawne doręczenie pełnego odpisu apelacji uczestnika oraz zajął wstępnie stanowisko w sprawie. Wnioskodawca wskazał, że apelacja uczestnika zawiera braki formalne, a to brak podpisu pełnomocnika na odpisie oraz brak potwierdzenia za zgodność z oryginałem pełnomocnictwa. Z daleko idącej ostrożności wnioskodawca zajął również merytoryczne stanowisko w sprawie, wnosząc o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy obowiązku zwrotu kosztów postępowania, według norm przepisanych.

[wniosek o poprawne doręczenie pełnego odpisu apelacji uczestnika – k. 86-117]

Ponownie doręczano wnioskodawcy pełny odpis apelacji uczestnika. W konsekwencji wnioskodawca skierował do Sądu odpowiedź na apelację, zgodnie z którą wniósł o odrzucenie apelacji, względnie jej oddalenie, zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania, a także pominięcie dowodów.

[odpowiedź na apelację – k. 129-132]

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestnika okazała się zasadna i skutkowałą uchyleciem zaskarżonego postanowienia, zniesieniem postępowania w całości przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi do ponownego rozpoznania.

W przedmiotowej sprawie kluczową kwestią pozostaje podniesiony w ramach zarzutów apelacyjnych brak skuteczności doręczenia uczestnikowi postępowania korespondencji sądowej, to jest wniosku o zwrotu depozytu sądowego, jak i również pozostałych pism, a więc w konsekwencji zarzut nieważności postępowania poprzez pozbawienie możliwości działania uczestnika w postępowaniu sądowym.

Wnioskodawca natomiast kwestionował w pierwszej kolejności terminowość złożonej apelacji.

Przed przystąpieniem do rozważań w zakresie zarzutów apelacji uczestnika, należy odnieść się do stanowiska wnioskodawcy w przedmiocie odrzucenia apelacji uczestnika jako wniesionej po terminie.

Zgodnie z treścią art. 369 § 1 k.p.c. w zw. z art.13§2 k.p.c. apelację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone postanowienie w terminie dwutygodniowym od doręczenia stronie skarżącej postanowienia z uzasadnieniem. Zdaniem Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie bieg terminu do złożenia apelacji przez uczestnika

postępowania rozpoczął się w dniu 7 sierpnia 2021 roku, to jest poczynając od dnia następnego po dniu 6 sierpnia 2021 roku, w którym uczestnik, w odpowiedzi na jego wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku i doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem (wystosowany zgodnie z pouczeniem sądu zawartym w piśmie z dnia 1 lipca 2021 roku - k.50), został poinformowany i pouczony w korespondencji sądowej o tym, że uzasadnienie postanowienia zostało sporządzone i doręczone z urzędu w dniu 6 lipca 2021 roku. Powyższa informacja odpowiadała bowiem w swych skutkach doręczeniu uczestnikowi postanowienia z uzasadnieniem, które otwierało termin 14 – dniowy do złożenia apelacji. Zauważyć należy, że wniosek uczestnika z dnia 13 lipca 2021 roku (k.52) o uzasadnienie postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku i doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem został uznany - stosownie do treści zarządzenia z dnia 19 lipca 2019 roku przez Przewodniczącego w III Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego - za złożony w terminie i nie zawierający braków formalnych i fiskalnych. Skutkować to musiało uznaniem apelacji za wniesioną w terminie skoro została nadana w Urzędzie Pocztowym w dniu 19 sierpnia 2021 roku (termin do złożenia apelacji biegł od 7 sierpnia 2021 roku i kończył swój bieg 21 sierpnia 2021 roku), a wniosek wnioskodawcy sformułowany w odpowiedzi na apelację o jej odrzucenie uznać należało za bezzasadny.

Przechodząc do rozważań w zakresie podniesionych w apelacji zarzutów, w ocenie Sądu Okręgowego, rację należało przyznać apelującemu.

Kluczowym dla rozstrzygnięcia sprawy jest fakt nie tyle braku skutecznego doręczenia po jego wydaniu na posiedzeniu niejawnym merytorycznego postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku, co zostało w toku postępowania na jego późniejszym etapie uzupełnione, ale brak dowodu na przesłanie i doręczenie pisma wszczynającego postępowanie w postaci wniosku o zwrot depozytu sądowego.

Apelujący zarzucił naruszenie art. 86 k.p.c., zgodnie z którym strony i ich organy lub przedstawiciele ustawowi mogą działać przed sądem osobiście lub przez pełnomocników. Naruszenia tego przepisu apelujący upatrywał w uniemożliwieniu mu działania

w postępowaniu sądowym z uwagi na brak doręczenia mu wniosku o zwrot depozytu sądowego jak i pozostałych pism w sprawie. Powyższy zarzut skarżącego zasługiwał na uwzględnienie. W rozpoznawanej sprawie w toku postępowania, w ocenie Sądu drugiej instancji, uczestnik został pozbawiony możliwości działania we własnym interesie. Nie mógł uczestniczyć w postępowaniu, w ogóle nie wiedział o jego wszczęciu, z powodu okoliczności od niego niezależnych. Bezsprzecznie we wniosku wskazany został przez wnioskodawcę błędny adres uczestnika. Co jednakże należy podkreślić, również doręczenie postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku na błędny adres nie obejmowało doręczenia wniosku wszczynającego postępowanie w sprawie. Okoliczność ta jest o tyle istotna, że względem przedmiotowego depozytu sądowego uczestnik podejmował kroki zmierzające do wypłacenia zdeponowanych środków finansowych, składając stosowne wnioski. Znamiennym jest, że wiedzę o postępowaniu w rozpoznawanej sprawie, to jest wywołanym wnioskiem o zwrot depozytu sądowego, uczestnik pozyskał przy okazji podejmowania czynności zmierzających do podjęcia depozytu sądowego. W tym stanie rzeczy należało uznać za słuszne stanowisko apelującego w zakresie pozbawienia go możliwości działania w sprawie.

Z powyżej przedstawionych powodów za zasadny należało uznać także zarzut apelacji naruszenia art. 511 § 1 k.c. w zw. z art. 187 § 1 w zw. z art. 126 § 2 k.p.c. w zw. z art. 86 k.p.c., które to naruszenie miało polegać na uznaniu, że doszło do prawidłowego oznaczenia miejsca zamieszkania uczestnika, pomimo iż adres uczestnika wskazany we wniosku inicjującym postępowanie był błędny.

W realiach rozpoznawanej sprawy bezsporna jest okoliczność podjęcia prób doręczenia korespondencji sądowej na błędny adres wskazany we wniosku. Trzeba bowiem zauważyć, że przesyłka ta została zaadresowana na adres ul. (...) podczas, gdy apelujący na stałe zamieszkuje pod adresem, ul. (...). W konsekwencji, nie można zatem uznać, że w rzeczywistości doszło do skutecznego doręczenia korespondencji do jej adresata. Powyższe de facto uznał Sąd Rejonowy, skoro doszło do wydania zarządzenia z dnia 1 lipca 2021 roku (k. 45 v.) o doręczeniu uczestnikowi postępowania na prawidłowy adres (wynikający z jego pisma – wniosku o doręczenie orzeczenia - z dnia 23 czerwca 2021 roku - data prezentaty) odpisu postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku wraz ze stosownymi pouczeniami

o sposobie i terminie do złożenia wniosku o uzasadnienie i o apelacji. Treść zarządzenia wskazuje, że uznano, iż nie nastąpiło wcześniej otwarcie dla uczestnika biegu terminu do wystąpienia ze środkiem zaskarżenia.

Zasadnie także apelujący wskazał na naruszenie przepisów art. 131 § 1 w zw. z art. 133 § 1 w zw. z art. 135 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez brak doręczenia uczestnikowi w sposób przewidziany tymi przepisami, zarówno wniosku o zwrot pieniędzy z depozytu jak i wszystkich pozostałych pism w niniejszej sprawie. Apelujący nie miał możliwości odebrania pism i orzeczeń przesyłanych mu w sprawie skoro przesyłki sądowe kierowane były na błędny adres, co pozostaje okolicznością bezsporną. Uczestnik zdołał przy tym skutecznie wykazać, że adres na który przesyłano mu korespondencję sądową, a przede wszystkim postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 18 czerwca 2019 roku, w przedmiocie wyrażenia zgody na podjęcie depozytu, był błędny.

Reasumując, zasadność zarzutów apelującego skutkowałą uznaniem przez Sąd Okręgowy, że uczestnik postępowania pozbawiony został możliwości obrony swoich praw wobec niedoręczenia uczestnikowi wniosku inicjującego postępowanie o zwrot depozytu sądowego. Nie zmienia tej oceny fakt późniejszego prawidłowego doręczenia uczestnikowi postanowienia z dnia 18 stycznia 2019 roku, skoro brak dowodu, że doręczenie nastąpiło łącznie z wnioskiem wszczynającym postępowanie w sprawie. Prawidłowe doręczenie postanowienia z dnia 18 stycznia 2019 roku pozwoliło bowiem jedynie na umożliwienie uczestnikowi wywiedzenia środka zaskarżenia. Powyższe musiało skutkować uznaniem, że w rozpoznawanej sprawie wystąpiła nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5) k.p.c. w zw. z art.13 § 2 k.p.c., a w konsekwencji konieczność wydania przez Sąd II instancji postanowienia na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., to jest uchylenie zaskarżonego postanowienia, zniesienie postępowania w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Na podstawie art. 108§ 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy pozostawił Sądowi Rejonowemu w orzeczeniu kończącym postępowanie.